

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
Շրջակա միջավայրի նախարար
Հակոբ Սիմիդյան

« 15 » 12 2022թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 0192- 22

Ձեռնարկողը՝

«ՄԵԼ ՄԵՏԱԼ» ՍՊԸ

ք. Երևան, փ. Լենինգրադյան, 2 /48/3, քն. 27

Գործունեությունը՝ Արտաշատ համայնքի արտադրական գոտում բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների վերամշակման գործարանի վերազինման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Արարարի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պարտականությունները կատարող՝

Խաչիկ Մարտիրոսյան

Առդիր՝ 7 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ № 0192-22

<15> 12 2022թ.

Արտաշատ համայնքի արտադրական գոտում բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների վերամշակման գործարանի վերազինման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Ձեռնարկող՝
Փաստաթղթի տեսակը՝

«ՄԵԼ ՄԵՏԱԼ» ՍՊԸ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
գնահատման հաշվետվություն /ՇՄԱԳ/,
նախագծային փաստաթղթեր
Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ

Տեղադրման վայրը՝

Ներածական մաս. Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի 14-րդ հոդվածի, 4-րդ մասի, 3-րդ կետի ա) ենթակետի, բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների վերամշակման գործարանի վերազինումը դասակարգվում է որպես «Ա» կատեգորիայի գործունեության տեսակ:

Նախատեսվող գործունեությունը վերաբերում է վտանգավոր թափոնների գործածությանը և ծավալվելու է Արտաշատ քաղաքի արտադրական գոտում, Արտադրական հանգույց, 8 հասցեում՝ գործող մետաղների վերամշակման գործարանի տարածքում: Նշված գործունեությունն իրականացնող ձեռնարկող է հանդիսանում «ՄԵԼ ՄԵՏԱԼ» ՍՊ ընկերությունը /այսուհետ՝ Ընկերություն/, որին իրավունքներ է փոխանցվել «ԱՍ ՄԵՏԱԼ» ՍՊԸ-ից: Պայմանավորված նոր գործարար հանգամանքներով Ընկերությունը հրաժարվել է պղնձի և ալյումինի թափոնների ձուլումից և համապատասխանաբար այդ նպատակի համար վառարաններ տեղադրելուց, արդյունքում՝ արտադրական ծավալների և տեխնոլոգիական գործընթացների նվազեցմամբ պայմանավորված, գործունեության ազդեցությունը բնապահպանական տեսանյունից կդիտարկվի ավելի նվազ ազդեցությամբ:

Նկարագրական մաս. Գործարանի հարևանությամբ տեղակայված կառուցվածքները արտադրական հանգույցի ֆունկցիոնալ ենթակառուցվածքներն ու մասնաշենքերն են: Տարածքի հարևանությամբ առկա են գործող արտադրական հանգույցներ /ավելի քան 340 մ հեռավորությամբ վրա/ սպասարկման օբյեկտներ և պահեստային տարածքներ: Հարևանությամբ բացակայում են բնակելի տարածքներ: Գործարանը ամենամոտ բնակելի տնից գտնվում է 302 մ հեռավորության վրա, իսկ Երևան-Երասխա Մ-2 միջպետական ճանապարհից 310 մ հեռավորության վրա: Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից բնութագրվող տարածքը հարթ է, բացարձակ նիշերի տարբերությունը ծովի մակերևույթից կազմում է մոտ 850- 900մ:

Գործունեության իրականացման համար դիտարկվել են այլընտրանքային տարբերակներ: Ընտրված տարբերակը հիմնավորվել է վատագույն պայմանների համար՝ երբ բոլոր մարտկոցներում առկա է ծծմբական թթու, ինչով պայմանավորված թթվային լուծույթի ընդունման համար նախատեսվել են առավելագույն տարողությամբ թթվակայուն կոնտեյներ /բաքեր/:

Կառաջանալ
քաղաքը, որոնց

№	Արտանետվող նյութը	Նյութերի առավ. միանվագ ՍԹԿ, մգ/մ³	Վտանգավորության դասը	Արտանետումները	
				գ/վրկ	տ/տարի
1	ԿՄ	0.5	3	0.0174	0.13
2	NO ₂	0.2	3	0.03	0.12
3	CO	5	4	0.17	1.27
4	H ₂ SO ₄	0.3	2	0.0035	0.026

Արտանետումների ազդեցությունը գնահատելու նպատակով կատարվել են մթնոլորտում դրանց ցրման հաշվարկներ «Էռա» համակարգչային ծրագրով և արդյունքները համեմատվել են բնակավայրերի համար սահմանված սանիտարական նորմերի հետ: Համաձայն հաշվարկների արդյունքների աղտոտվածության առավելագույն մակարդակները արտանետվող բոլոր նյութերի համար գտնվում են թույլատրելի նորմերի սահմաններում:

№	Աղտոտող նյութեր	Բնակելի գոտիների առավելագույն միանվագ ՍԹԿ¹, մգ/մ³	Գետնամերձ կոնցենտրացիա	
			ՍԹԿ մասով	Մգ/մ³
1	Ազոտի երկօքսիդ	0.2	0.0889	0.0178
2	Ածխածնի օքսիդ	5	0.1631	0.8158
3	Ծծմբական թթու	0.3	0.0164	0.00492
4	Կախված մասնիկներ	0.5	0.61	0.305

Բանեցված մարտկոցների վերամշակման տեղամասում ջուրն օգտագործվելու է կրի լուծույթի պատրաստման և սպասարկող անձնակազմի տնտեսական և կենցաղային կարիքների համար: Ըստ նախնական հաշվարկների կրի լուծույթի պատրաստման համար կապահաջվի առավելագույնը 70 մ³ թարմ ջուր, կամ օրական՝ 0.27 մ³: Կապարի վառարանների հովացման համար նախատեսված է շրջանառու համակարգ, որի համար ջրի ծավալը կազմում է 84 մ³/տարի: Հովացման համակարգերում արտահոսք չի առաջանում: Աշխատողների խմելու և կենցաղային պահանջների համար ջրածախսը ընդհանուր կկազմի 390.6 մ³/տարի կամ 1.5 մ³/օր: Արտադրամասից կոյուղի հեռացվող կեղտաջրերի ընդհանուր քանակը կկազմի՝ 552.9 մ³/տարի կամ 2.13 մ³/օր:

Գործունեության իրականացման արդյունքում 140 մ³/տարի, 0.54 մ³/օր ծավալով արտադրական արտահոսք կառաջանա էլեկտրոլիտի չեզոքացման հանգույցում և կուղեկցվի հետևյալ գործընթացով. $H_2SO_4 + Ca(OH)_2 \rightarrow CaSO_4 \downarrow + 2H_2O$:

Քանի որ ջուրը ենթակրվում է չեզոքացման և պարզեցման /մեխանիկական մասնիկների, կապարի և վերջինիս միացությունների նստեցում/, ջրի որակը կոյուղու քաղաքային ցանցի /«Վեոլիա ջուր» ՓԲԸ/ որակի պահանջներին համապատասխանելու դեպքում կհեռացվի կոյուղի:

Բանեցված թթվային մարտկոցների ընդունման ընթացքում կառաջանան հետևյալ թափոնները.

- մարտկոցներում պարունակվող էլեկտրոլիտի թափոններ՝ 70 մ³ թափոնի առավելագույն հաշվարկային քանակով: Թափոնը չեզոքացվում է կրի լուծույթի օգնությամբ, իսկ առաջացած նստվածքը ուղարկվում է կապար պարունակող թափոնների ձուլման տեղամաս:

- հալման արդյունքում առաջացող խարամ, որի տարեկան առավելագույն քանակը կարող է կազմել՝ 100 տ/տարի: Թափոնը հավաքվում է արտադրական շինության առանձին հատվածում և պայմանագրի հիման վրա կտեղափոխվի Արտաշատի քաղաքապետարանի կողմից հատկացված աղբավայր:

- թեքային զտիչներում որսված փոշի՝ 0.67 տ/տարի քանակությամբ: Այս թափոնը համապատասխանում է «Մաքրագտիչներից փոշի՝ գունավոր մետաղների պարունակությամբ», դասիչ՝ 31201700 01 01 3: Փոշին զտիչներից դատարկվում է պլաստիկ պարկերի մեջ և պայմանագրի հիման վրա տեղափոխվում Արտաշատի քաղաքապետարանի կողմից հատկացված աղբավայր:

Նախատեսվող գործունեության բացասական ազդեցությունը շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա նվազեցնելու նպատակով ՇՄԱԳ-ում կարևորվել են հետևյալ միջոցառումները՝

- Գնված մարտկոցները տեղափոխել անմիջապես պահեստային տարածք,
- Բանեցրած մարտկոցները պահեստավորել հատուկ հատկացված պահեստային տարածքում, որը պետք է լինի փակ շինությունում, ունենա բետոնապատ հատակներ և կահավորված լինի օդափոխության համակարգերով
- Պահեստը պետք է ունենա հակահրդեհային ազդանշանային համակարգ
- Մարտկոցներում պարունակվող էլեկտրոլիտը դատարկել թթվակայուն տարողության մեջ և չեզոքացնել սահմանված գործընթացներով,
- Էլեկտրոլիտի չեզոքացման տեղամասը պետք է կահավորվի օդափոխության համակարգով,
- չեզոքացված լուծույթի թթվայնությունը կրկնակի ստուգել, անհրաժեշտության դեպքում կատարել լրացուցիչ չեզոքացում,
- Կապար պարունակող թափոնների հալման և ռաֆինացման վառարանները կահավորել բարձր արդյունավետությամբ թեքային զտիչների համակարգով,
- Պարբերաբար իրականացնել բանվորական միջավայրի, դեֆլեկտորների, թեքային զտիչների և թթվի չեզոքացման հանգույցի մշտադիտարկումներ, անհրաժեշտության դեպքում կարգաբերել սարքավորումները,
- Բանեցրած մարտկոցների, թթվի մնացորդների և կապար պարունակող թափոնների հետ աշխատելիս ապահովել հատուկ պաշտպանիչ միջոցներ՝ ձեռնոցներ, դիմակներ և արտահագուստ,
- Սպասարկող անձնակազմը պետք է անցնի նախնական և պարբերական հրահանգավորման:
- Վառարանները և կաթսաները պետք է համալրված լինեն ավտոմատ կառավարման համակարգերով և հակահրդեհային ավտոմատ ազդանշանային համակարգով:

ՇՄԱԳ-ում նախատեսվել են նաև միջոցառումներ, ուղղված՝ հրդեհային անվտանգությանը և հնարավոր արտակարգ և վթարային իրավիճակների կանխարգելմանը: Գործունեության իրականացման արդյունքում հնարավոր բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունները մեղմացնելու, կամ կանխարգելելու միջոցառումներն ամփոփվել են ՇՄԱԳ հաշվետվության Բնապահպանական կառավարման պլանում և մոնիթորինգի ծրագրում: Բնապահպանական միջոցառումների իրականացման համար նախատեսված տարեկան ծախսերը գնահատվել է 640.0 հազ. ՀՀ դրամ:

Արտադրական գործընթացների ժամանակ օդում ձմռանային թթվի աերոզոլների, վառարանների և կաթսաների արտանետումներում վնասակար նյութերի պարունակությունները վերահսկելու և արտադրամասի տարածքում վնասակար

նյութերի պարունակության որոշման համար նախատեսված է իրականացնել մոնիթորինգ (մշտադիտարկումներ) կատարելով նմուշառում: Ելնելով Ընկերության թափոնների վերամշակման գործարանի տեխնոլոգիական առանձնահատկություններից՝ մշտադիտարկման ծրագրով նախատեսվում է գործիքային չափման եղանակով վերահսկել մթնոլորտային օդում փոշու, ազոտի երկօքսիդի, ածխածնի օքսիդի, ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիաները: Օդում ծծմբական թթվի աերոզոլների որոշումը կիրականացվի նմուշառման և քիմիական անալիզի միջոցով: Դիտակետերը /նմուշառման վայրերը կորդինատներով/ նախատեսված են ինչպես գործարանի տարածքում, այնպես մերձակայքում: Մշտադիտարկումներն իրականացվելու են շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչների նկատմամբ /ջրեր, մթնոլորտային օդ, հող, կենսաբազմազանություն, սոցիալական միջավայր, ինչպես նաև կապարի և կապարի միացությունների մնացորդային քանակների որոշման համար՝ հալման արդյունքում առաջացող խարամում/:

Պատճառաբանական մաս. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության փուլերում, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Արտաշատ քաղաքում անցկացված հանրային քննարկումներում գործունեության իրականացումը մասնակիցների կողմից արժանացել է հավանության: Նախագծային փաստաթղթերի վերաբերյալ փորձաքննական գործընթացում շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումներից, ինչպես նաև առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների նախարարություններից և Արարատի մարզպետարանի կողմից ստացված կարծիքները, առաջարկությունները և դիտողությունները ևս հաշվի են առնվել ՇՄԱԳ-ի լրամշակումներում:

Ամփոփելով գնահատման և փորձաքննության արդյունքները՝ հարկ է նշել, որ Ընկերության կողմից նախատեսվող գործունեությունը կարևոր է բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների /որպես վտանգավոր թափոններ/ ճիշտ կառավարման և շրջակա միջավայրի խնդիրների լուծման տեսանկյունից: Գործունեությունն ունի իր կարևորությունն ինչպես բնապահպանական, այնպես էլ սանիտարական/առողջապահական տեսանկյունից, քանի որ անկանոն ձևով կուտակված բանեցված կապարաթթվային մարտկոցներ թափոնները հանդիսանալով շրջակա տարածքների աղտոտման աղբյուր՝ վերամշակումից հետո կօգտագործվեն որպես երկրորդային հումք:

ՇՄԱԳ հաշվետվությունում ներկայացված միջոցառումների, մասնավորապես՝ մշտադիտարկումների իրականացման արդյունքում, վերահսկելի և կառավարելի կլինեն օդային ավազանն աղտոտող վնասակար նյութերի քանակները և աղտոտվածությունը շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա կգտնվի թույլատրելի նորմերի սահմաններում:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Գործարանի շահագործման ընթացքում անհրաժեշտ է պահպանել տեխնոլոգիական բոլոր գործընթացներն, աշխատողների անվտանգության և առողջության ապահովման համար կարևորել կապարի ձուլման տեղամասում գազամաքրման համակարգի /թևքային գտիչներում և ցիկլոններում/ մաքրման արդյունավետությունը՝ անհրաժեշտության դեպքում իրականացնել սարքավորումների կարգաբերում:
2. Կապարի ձուլման և թթվի չեզոքացման արտադրական հանգույցներում անհրաժեշտ է ապահովել մոնիթորինգի ծրագրում նախատեսված մշտադիտարկումների իրականացումը և դրանց կատարման ժամկետները՝

- վերահսկելու նպատակով մթնոլորտային օդում՝ փոշու, ազոտի երկօքսիդի, ածխածնի օքսիդի, ծծմբի երկօքսիդի և ծծմբական թթվի կոնցենտրացիանները:
3. Արտադրական գործընթացում անհրաժեշտ է կարևորել աշխատառողների անվտանգության միջոցառումների ապահովումը, կապված՝ սպասարկող անձնակազմի ծծմբական թթվի և կապարի հետ շփմամբ:
 4. Արտադրական տարածքում անհրաժեշտ է ապահովել հակահրդեհային անվտանգության բոլոր միջոցառումները, ներառյալ՝ հրշեջ հիդրանտի տեղադրում:
 5. Հսկիչ չափումների ձևով իրականացնել անալիզներ՝ հալման արդյունքում առաջացող խարամի բաղադրությունը որոշելու համար /կապարի և կապարի միացությունների մնացորդային քանակներ/, քանի որ այն նախատեսված է հեռացնել քաղաքային աղբավայր:
 6. Գործարանի շահագործման փուլում վերահսկել կաթսայատան աշխատանքը արտանետումների քանակները թույլատրելի նորմերի սահմաններում պահելու նպատակով:
 7. Մինչև գործունեության իրականացումն անհրաժեշտ է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ստանալ վտանգավոր թափոնների գործածության լիցենզիա:

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

«ՄԵԼ ՄԵՏԱԼ» ՍՊԸ կողմից ներկայացված Արտաշատ համայնքի արտադրական գոտում նախատեսվող բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների վերամշակման գործարանի վերազինման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի գլխ. մասնագետ Սկրտչյան

Ընդամենը՝ 7 էջ